

Az etnicitás szerepe az egészségügyenlőtlenségek magyarázatában - A hozzáférés esélyei a magyarországi hátrányos helyzetű csoportoknál

Kovai Cecília

**Magyar Tudományos Akadémia Közgazdaság- és
Regionális Tudományi Kutatóközpont, Budapest**

kovaicili@gmail.com

Tanulmányomban a társadalmi egyenlőtlenségek egészségi állapotra tett hatását vizsgálom a hátrányos helyzetű cigány népességre vonatkozóan. Tanulmányomban egyrészt a magyarországi cigány népesség egészségi állapotával foglalkozó kutatások tanulságait és kérdésselvetéseit foglalom össze, másrészt saját empirikus tapasztalataimra támaszkodva tárgyalom az etnicitás, kultúra és a strukturális helyzet összefüggéseit és annak hatásait a hátrányos helyzetű roma közösségek testképére és egészséggel kapcsolatos nézeteire, viselkedésére. Az etnikai, kulturális és strukturális magyarázatokat a cigányság/hátrányos helyzetű népesség rendkívül kedvezőtlen egészségi állapotára nem „vagy-vagy” esetleg „és” viszonyban kezelem, hanem egymásból következő, összefüggő tényezőként. Célom azt bemutatni, hogy egy adott strukturális helyzet miképpen termelhet ki adott viselkedési formákat, nézeteket, amelyek szintén hatással lehetnek az egészségi állapotra. Kutatási feladataim között a cigányság problematikáját az egészségügyenlőtlenségek kérdéskörének szélesebb kontextusába helyezem, és abból az egészség-szociológiai alapvetésből indulok ki, hogy az egészség-egyenlőtlenségeket interszekcionalitásukban érdemes vizsgálni, vagyis összefüggésben a lakóhelyi, nemi, „faji”/etnikai, oktatásbeli, munkaerő-piaci helyzettel és társadalmi-gazdasági egyenlőtlenségekkel. A cigányság ebben a tekintetben a különféle dimenziókban mért egyenlőtlenségek metszéspontjában található, hiszen a cigány népesség jelentős része minden felsorolt dimenzióban hátrányos pozícióban van. Előadásomban a fentiekkel összefüggésben az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés kérdéskörét is tárgyalom. A témával kapcsolatos kutatások kimutatták, hogy a hátrányos helyzetű régiókban és a cigány népesség bizonyos szegmenseiben az orvos-beteg látogatottság gyakoribb, mint az átlag népesség esetében, ugyanakkor ez nem eredményez jobb egészségügyi mutatókat. Előadásomban erre az ellentmondásra keresem a választ, különös tekintettel az orvoshoz fordulás okának különbségeire és az informális viszonyok fontosságára.

Az előadás a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal (NKFIH) K 119574 számú pályázat támogatásával készült.